

TISKOVÁ ZPRÁVA

Ornitologové sčítají vodní ptáky pod hlavičkou Wetlands International již 50 let

Mezinárodní sčítání vodních ptáků proběhne o víkendu 16. a 17. ledna 2016

Praha, 15. ledna 2016 - Celosvětové sčítání vodních ptáků každoročně přináší důležité poznatky o početnosti ptactva, které jsou nezbytným předpokladem pro jejich ochranu. Tento projekt probíhá na pěti kontinentech, v České republice se sčítání vodních ptáků uskuteční přibližně na sedmi stovkách lokalit.

Fakulta životního prostředí ČZU ve dnech 16. a 17. ledna 2016 organizuje rozsáhlé sčítání zimujících vodních ptáků v České republice. Akce se koná každoročně v rámci Mezinárodního sčítání vodních ptáků (*International Waterbird Census*), které organizuje **Wetlands International**, a to již 50 let (<http://www.wetlands.org/GetInvolved/IWC50Letsmakeitcount/tabid/3477/Default.aspx>). Při organizaci sčítání spolupracují i pobočky a kluby České společnosti ornitologické, některé základní organizace ČSOP a skautské oddíly.

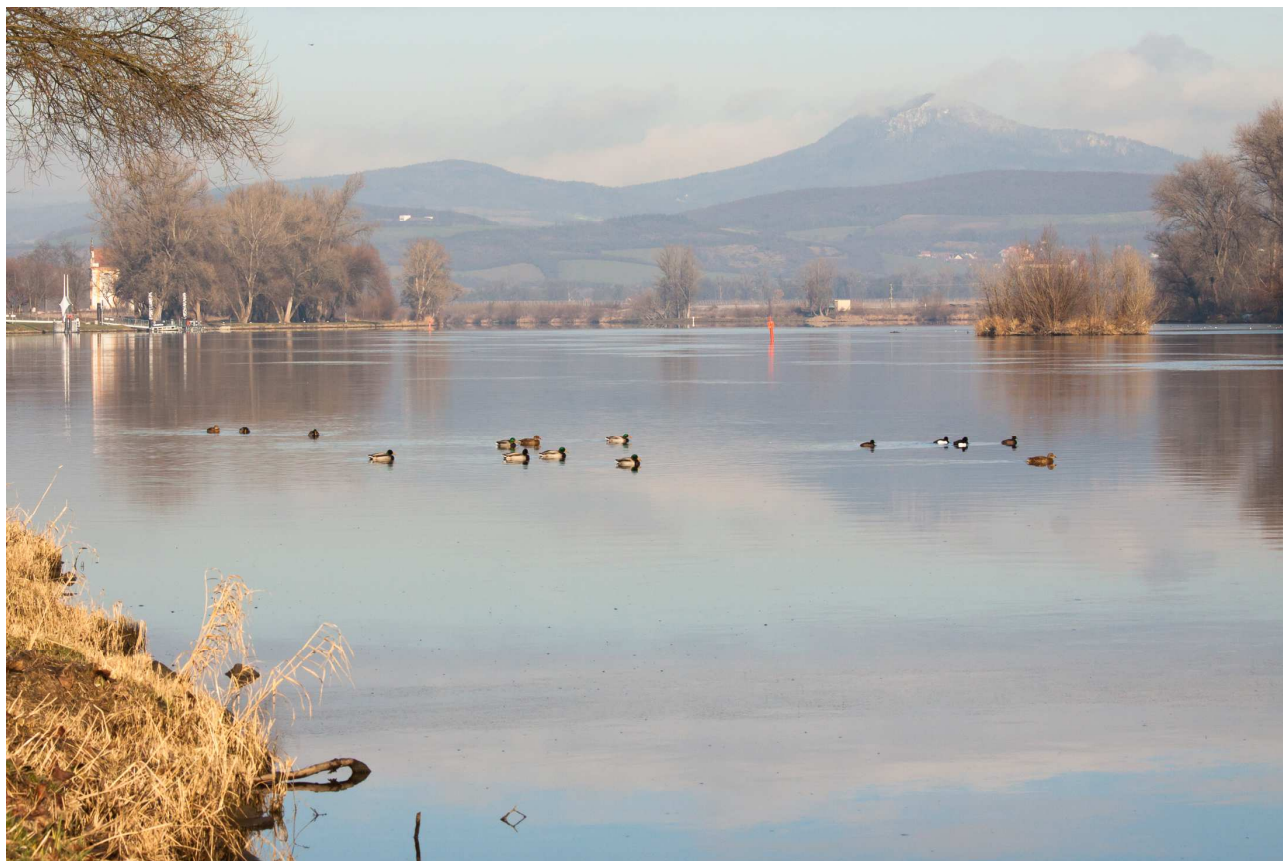


FOTO: Matyáš Adam

V České republice, stejně jako v ostatních evropských státech, probíhá toto sčítání v polovině ledna, kdy se vodní ptáci shlukují ve velkých počtech s minimálními přelety a lze provést jejich téměř kompletní sečtení. Česká republika se do Mezinárodního sčítání vodních ptáků zapojuje již od počátku této akce, tedy **od ledna 1966**.

Výsledky sčítání v lednu 2015

V předchozím roce proběhlo Mezinárodní sčítání vodních ptáků v ČR na rekordním počtu 684 lokalit a bylo při něm zjištěno 61 druhů ptáků v celkovém počtu 237 529 exemplářů.

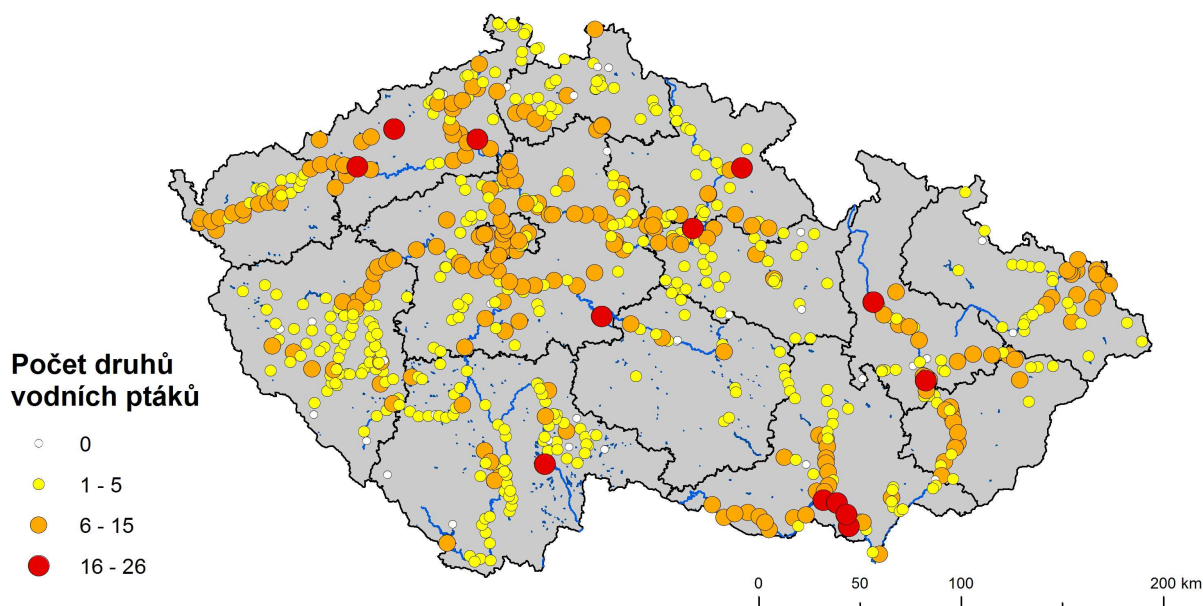
Nejpočetnějším druhem byla v lednu 2015 kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), jež řádově přesahovala početnost ostatních nejhojnějších druhů, dále následovala husa běločelá (*Anser albifrons*), racek chechtavý (*Larus ridibundus*), kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*) a lyska černá (*Fulica atra*). Nejhojnější druhy, tedy zastížené na největším počtu sledovaných lokalit, byly zjištěny v tomto pořadí: kachna divoká (*Anas platyrhynchos*), volavka popelavá (*Ardea cinerea*), kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*), labuť velká (*Cygnus olor*) a morčák velký (*Mergus merganser*).

Vliv povětrnostních podmínek počasí

Letošní sčítání proběhne obdobně jako vloni v podmínkách postupného ochlazování, které může zajímavým způsobem ovlivnit distribuci zimujících vodních ptáků.

Povětrnostními podmínkami jsou ovlivněny mnohé druhy vodních a mokřadních ptáků. **V mírných zimách** jsou u nás zjišťovány vyšší počty racků, volavek a některých druhů kachen (např. kopřivek obecných a lžičáků pestrých). **Naopak v tuhých zimách** u nás narůstají například počty labutí velkých, skorců vodních a severských kachen morčáků velkých a hoholů severních. U některých druhů kachen byly zjištěny i vnitrodruhové rozdíly v přesunech, kdy se v chladných zimách citlivější **samice** stěhují více k jihu.

Vzhledem k tomu, že předchozí týdny přinesly teploty nad dlouhodobým průměrem, zůstaly u nás některé zmíněné **teplomilnější druhy**. Naopak chladné počasí v severní a severovýchodní Evropě k nám nasměrovalo některé **severské druhy** kachen. Do vnitrozemí se takto dostávají i některé druhy tzv. „**mořských kachen**“, tedy těch druhů, které obvykle zimují na otevřeném moři, jako jsou například polák kaholka nebo turpan hnědý.



MAPA: Počty druhů zimujících vodních ptáků dle výsledků z předchozího sčítání v lednu 2015.

V letošním roce očekáváme i vyšší počty **ledňáčků říčních**, jejichž počty u nás dlouhodobě narůstají. Tento trend může být příznivým důsledkem vyššího přežívání těchto ptáků v mírných podmínkách posledních zim i důsledkem zlepšené **kvality vody** v našich tocích.

Dlouhodobé změny početnosti a rozšíření zimujících vodních ptáků

Výsledky Mezinárodního sčítání vodních ptáků na území České republiky v letech 1966–2015 byly využity při analýzách změn početnosti zimujících vodních ptáků na našem území.

Bylo zjištěno, že většina zimujících druhů na území České republiky **přibývá (27 z 53 druhů)**. Ubývajících druhů bylo zjištěno pouze šest. Mezi přibývajícími druhy najdeme rybožravé ptáky, husy, kachny i racky. Nárůst početnosti byl prokázán jak u druhů s centrem areálu jižně od našich hranic (např. volavka bílá, kopřivka obecná), tak u druhů se severským, arktickým nebo boreálním rozšířením (např. husa běločelá, hohol severní, morčák bílý).

Určitě není bez zajímavosti, že šířící se populace vodních ptáků využívají i nové, prozatím ornitologicky málo známé lokality. Nejnovější výzkumy dokládají, že v podmínkách České republiky i většiny ostatních Evropských států se koncentrace vodních ptáků objevují i mimo dosud chráněné lokality. Tuto skutečnost dokládá v přiložené mapě i distribuce lokalit s **nejvyšším počtem druhů**.

Tato zjištění vycházející z výsledků sčítání zimujících vodních ptáků v České republice i ostatních oblastech Evropy dokládají **význam pravidelného monitoringu** populací vodních ptáků.

Kontakt:

Mgr. Zuzana Musilová, Ph.D.

koordinátorka Mezinárodního sčítání vodních ptáků v ČR
tel. 606 357741

Doc. RNDr. Petr Musil, Ph.D.

koordinátor Monitoringu vodních ptáků v České republice
tel. 602 664084

*Katedra ekologie Fakulta životního prostředí ČZU, Kamýcká 1176, 165 21 Praha 6 - Suchbátka
e-mail: musilovaz@fzp.czu.cz, p.musil@post.cz*

www.waterbirdmonitoring.cz

